

روز شمار تاریخ
کوهنوردی و غارنوردی ایران
از اسطوره تا سال ۱۳۸۰ خورشیدی

شامل ۱۸۶۳ فقره رویدادهای کوچک و بزرگ
کوهنوردی و غارنوردی کشور

تهیه و تنظیم
داوود محمدی فر

انتشارات سبزان

محمّدی فر، داوود. ۱۳۱۱ -

روزشمار تاریخ کوهنوردی و غارنوردی ایران، از اسطوره تا سال ۱۳۸۰ خورشیدی شامل
۱۸۶۳ فقره رویدادهای کوچک و بزرگ کوهنوردی و غارنوردی کشور / تهیه و تنظیم داوود
محمّدی فر. - تهران: سبزان، ۱۳۸۳.
۷۴۲ ص. مصور، عکس.

ISBN 964-8249-06-7

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه: ص. [۶۶۹] - ۶۷۱ همچنین به صورت زیرنویس.
نمایه.

۱. کوهنوردی -- ایران -- تاریخ سالشمار. ۲. غارنوردی -- ایران -- تاریخ
-- سالشمار. الف. عنوان.
۳۳ م ۹ الف / ۴۴ / ۷۹۶/۵۲۲۰۹۵۵ GV۱۹۹ / ۴۴
کتابخانه ملی ایران
۸۳-۲۷۵۶۱ م

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان فرصت - ساختمان ۹۸ تلفن: ۸۸۴۷۰۴۴ - ۸۸۱۲۴۳۹

روزشمار تاریخ کوهنوردی و غارنوردی ایران

• نویسنده: داوود محمدی فر

• ناشر: انتشارات سبزان

• حروف چینی، صفحه آرایی، طراحی و لیتوگرافی: مجتمع چاپ امید

۸۳۰۳۴۱۹ - ۸۳۰۳۵۷۲

• نوبت چاپ: اول - فروردین ۱۳۸۴

• تیراژ: ۳۱۰۰ جلد

• چاپ و صحافی: فروغ دانش ۷۵۳۵۳۹۸

• قیمت: ۶۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران - شرق میدان فردوسی، بین ایرانشهر و فرصت، کوچه ی رفعت جاده شماره ی ۲ ورزش کوه

تلفن ۸۳۰۱۰۳۷ و ۸۸۲۶۶۴۲، فاکس ۸۳۱۴۱۹۱

صندوق پستی تهران ۱۵۸۱۵-۱۵۸۱۵

فروش اینترنتی و online از طریق سایت آی آی کتاب www.iiketab.com

ISBN 964 - 8249 - 06 - 7

شابک ۹۶۴-۸۲۴۹-۰۶-۷

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۵	سرفصل‌های تاریخ کوهنوردی و غارنوردی ایران
۱۹	فصل اول - اسطوره در تاریخ کوهنوردی ایران
۲۱	تخت گاه جمشید بر فراز قله‌ی دماوند
۲۱	تولد منوچهر بر بلندای البرز
۲۲	صعود آرش کمانگیر به قله‌ی دماوند
۲۲	صعود زرتشت پیغمبر به قله‌ی دماوند
۲۲	میترا، کوه‌ها و غارها
۲۳	صعود ملکه‌ی سمیرامیس به قله‌ی بیستون در سال ۷۱۳ پیش از میلاد مسیح
۲۳	داستان غار و بهرام گور
۲۵	صعود زمستانی شاه نعمت‌اله ولی به قله‌ی دماوند و الوند
۱۲۳۶	فصل دوم - کوهنوردی از ابتدا تا تاریخ نخستین صعود مستند ایرانیان، به قله‌ی دماوند در سال ۱۲۳۶
۲۷	خورشیدی
۲۷	سال ۴۸۰ پیش از میلاد مسیح
۲۹	سال ۳۳۱ خورشیدی
۳۰	سال ۳۵۶ خورشیدی
۳۱	سال ۴۳۴ خورشیدی
۳۱	سال ۹۹۷ خورشیدی
۳۱	سال ۱۰۰۷ خورشیدی
۳۲	سال ۱۱۲۰ خورشیدی
۳۲	سال ۱۱۳۳ خورشیدی
۳۲	سال ۱۱۶۳ خورشیدی

۳۳	سال ۱۱۷۷ خورشیدی
۳۳	سال ۱۱۸۹ خورشیدی
۳۴	سال ۱۲۱۵ خورشیدی
۳۵	سال ۱۲۱۹ خورشیدی
۳۶	سال ۱۲۲۲ خورشیدی
۳۶	سال ۱۲۲۶ خورشیدی
۳۷	سال ۱۲۳۱ خورشیدی

فصل سوم - دوره‌ی آغاز ورزش کوهنوردی از سال ۱۲۳۶ خورشیدی، تاریخ نخستین صعود ایرانیان

۳۹	به قلعه‌ی دماوند، تا سال ۱۳۰۰ خورشیدی
۴۰	سال ۱۲۳۶ خورشیدی
۴۲	سال ۱۲۳۹ خورشیدی
۴۳	سال ۱۲۴۰ خورشیدی
۴۳	سال ۱۲۴۷ خورشیدی
۴۳	سال ۱۲۵۰ خورشیدی
۴۴	سال ۱۲۵۹ خورشیدی
۴۵	سال ۱۲۶۰ خورشیدی
۴۵	سال ۱۲۶۳ خورشیدی
۴۵	سال ۱۲۶۴ خورشیدی
۴۶	سال ۱۲۶۷ خورشیدی
۴۶	سال ۱۲۶۸ خورشیدی
۴۸	سال ۱۲۶۹ خورشیدی
۵۰	سال ۱۲۷۰ خورشیدی
۵۱	سال ۱۲۷۱ خورشیدی
۵۳	سال ۱۲۷۲ خورشیدی
۵۳	سال ۱۲۷۳ خورشیدی
۵۳	سال ۱۲۷۹ خورشیدی
۵۴	سال ۱۲۸۱ خورشیدی
۵۴	سال ۱۲۸۲ خورشیدی
۵۶	سال ۱۲۸۵ خورشیدی

۵۷	سال ۱۲۸۸ خورشیدی
۵۷	سال ۱۲۹۰ خورشیدی
۵۷	سال ۱۲۹۶ خورشیدی
۵۸	سال ۱۲۹۸ خورشیدی

فصل چهارم - دوره‌ی محمود اجل، از سال ۱۳۰۰ خورشیدی تا سال ۱۳۲۷ «از اجل تا گیلانپور» و

۵۹	تأسیس فدراسیون کوهنوردی ایران
۶۰	سال ۱۳۰۴ خورشیدی
۶۱	سال ۱۳۰۶ خورشیدی
۶۲	سال ۱۳۰۷ خورشیدی
۶۲	سال ۱۳۰۸ خورشیدی
۶۲	سال ۱۳۱۱ خورشیدی
۶۳	سال ۱۳۱۲ خورشیدی
۶۴	سال ۱۳۱۳ خورشیدی
۶۵	سال ۱۳۱۴ خورشیدی
۶۵	سال ۱۳۱۵ خورشیدی
۶۷	سال ۱۳۱۸ خورشیدی
۶۸	سال ۱۳۱۹ خورشیدی
۶۹	سال ۱۳۲۱ خورشیدی
۶۹	سال ۱۳۲۲ خورشیدی
۷۰	سال ۱۳۲۳ خورشیدی
۷۱	سال ۱۳۲۴ خورشیدی
۷۸	سال ۱۳۲۵ خورشیدی
۸۲	سال ۱۳۲۶ خورشیدی

فصل پنجم - دوره‌ی محمدکاظم گیلانپور، از سال ۱۳۲۷ خورشیدی تا سال ۱۳۵۷ خورشیدی.

۸۸	سال ۱۳۲۷ خورشیدی
۹۲	سال ۱۳۲۸ خورشیدی
۹۷	سال ۱۳۲۹ خورشیدی
۱۰۵	سال ۱۳۳۰ خورشیدی

سال ۱۳۳۱ خورشیدی	۱۰۹
سال ۱۳۳۲ خورشیدی	۱۱۳
سال ۱۳۳۳ خورشیدی	۱۱۷
سال ۱۳۳۴ خورشیدی	۱۲۱
سال ۱۳۳۵ خورشیدی	۱۳۰
سال ۱۳۳۶ خورشیدی	۱۴۲
سال ۱۳۳۷ خورشیدی	۱۵۹
سال ۱۳۳۸ خورشیدی	۱۷۳
سال ۱۳۳۹ خورشیدی	۱۸۸
سال ۱۳۴۰ خورشیدی	۱۹۴
سال ۱۳۴۱ خورشیدی	۲۰۷
سال ۱۳۴۲ خورشیدی	۲۳۲
سال ۱۳۴۳ خورشیدی	۲۵۱
سال ۱۳۴۴ خورشیدی	۲۶۷
سال ۱۳۴۵ خورشیدی	۲۸۶
سال ۱۳۴۶ خورشیدی	۲۹۵
سال ۱۳۴۷ خورشیدی	۳۰۲
سال ۱۳۴۸ خورشیدی	۳۰۸
سال ۱۳۴۹ خورشیدی	۳۱۸
سال ۱۳۵۰ خورشیدی	۳۲۳
سال ۱۳۵۱ خورشیدی	۳۳۶
سال ۱۳۵۲ خورشیدی	۳۴۲
سال ۱۳۵۳ خورشیدی	۳۵۶
سال ۱۳۵۴ خورشیدی	۳۶۲
سال ۱۳۵۵ خورشیدی	۳۶۵
سال ۱۳۵۶ خورشیدی	۳۷۴
سال ۱۳۵۷ خورشیدی	۳۹۰

فصل ششم - دوره‌ی کنونی از سال ۱۳۵۸ تا سال ۱۳۸۰ خورشیدی ۳۹۷

سال ۱۳۵۸ خورشیدی ۴۰۶

۴۰۸	سال ۱۳۵۹ خورشیدی
۴۱۲	سال ۱۳۶۰ خورشیدی
۴۱۷	سال ۱۳۶۱ خورشیدی
۴۲۳	سال ۱۳۶۲ خورشیدی
۴۲۹	سال ۱۳۶۳ خورشیدی
۴۳۷	سال ۱۳۶۴ خورشیدی
۴۴۲	سال ۱۳۶۵ خورشیدی
۴۴۷	سال ۱۳۶۶ خورشیدی
۴۵۱	سال ۱۳۶۷ خورشیدی
۴۵۵	سال ۱۳۶۸ خورشیدی
۴۶۳	سال ۱۳۶۹ خورشیدی
۴۶۹	سال ۱۳۷۰ خورشیدی
۴۷۷	سال ۱۳۷۱ خورشیدی
۴۸۶	سال ۱۳۷۲ خورشیدی
۴۹۷	سال ۱۳۷۳ خورشیدی
۵۰۸	سال ۱۳۷۴ خورشیدی
۵۲۰	سال ۱۳۷۵ خورشیدی
۵۳۶	سال ۱۳۷۶ خورشیدی
۵۴۷	سال ۱۳۷۷ خورشیدی
۵۶۵	سال ۱۳۷۸ خورشیدی
۵۸۸	سال ۱۳۷۹ خورشیدی
۶۱۶	سال ۱۳۸۰ خورشیدی
۶۴۵	تاریخچه‌ی مختصر درباره‌ی غارنوردی و غارشناسی ایران
۶۶۹	فهرست منابع
۶۷۳	فهرست اسامی، شخصیت‌ها، قهرمانان، مرییان و کوهنوردان

کوه‌های آب ریزان را می‌ستایم
نگهدار و آفریدگار را می‌ستایم
زمین و آسمان را
و سره‌ی کوه البرز را
زمین و همه‌ی چیزهای نیک را می‌ستایم
زردشت

پیشگفتار

کوهنوردی همواره فراتر از یک ورزش بوده، استعداد و استحقاق آن در کشور، به مراتب بیش از تمامی ورزش‌هاست زیرا که به مثابه‌ی مادر، با سایر رشته‌های ورزشی قرابت نزدیک دارد. به غیر از جامعه‌ی کوهنورد و گردآمده پیرامون سازمان‌ها، هیأت‌ها و فدراسیون کوهنوردی، کشتی‌گیر کوهنورد، دوندۀ کوهنورد، فوتبالیست کوهنورد و ... و متفرقه‌ی کوهنورد فراوانند و نویددهندۀ اینکه در نیمه راه رسیدن، به این آرمان که ورزش کوهنوردی به عنوان یک پروژه‌ی بزرگ ملی مطرح گردد و زعمای قوم در چنین حدی، از جمیع جهات با آن برخورد داشته و پیش‌بینی لازم به عمل آورند.

لیکن پیش‌برد و اجرای برنامه جهت رسیدن به یک هدف بزرگ ملی کوهنوردی، دارای مراحل است که بایستی پیمود، در حقیقت پیشرفت، لباس مخصوص ندارد که بتوان پوشید و مطمئن شد، که همه چیز رو به راه خواهد گردید.

گام نهادن در راه هویت‌یابی، هویت‌بخشی و تدوین تاریخ کوهنوردی از اولین اقدام‌هایی است که می‌تواند، در شناسایی ورزش کوهنوردی و توسعه‌ی آن نقش مؤثر داشته باشد، در واقع تاریخ جامعه‌ایست برازنده برای الگوی پیشرفت و ایجاد حرکت‌های فراگیر.

به شرطی که مباحث و اخبار قدیم، بررسی گردد، عملکرد گذشته‌گان مورد ارزیابی قرار گیرد و مرور وقایع پیشین و تجزیه‌اتشان درسی باشد آموزنده، برای ارایه‌ی خدمات حال و آینده و به قولی اعمال دوران گذشته، چراغی باشد برای راه آینده و عبرتی جهت وجدان‌های بیدار و علاقمند به اعتلای ورزش کوهنوردی.

وقتی به آینده می‌نگریم، بسیاری از مسایل مبهم است و پیچیده، اما گذشته‌ی روشن پشتوانه‌ایست برای دوری از خطا، کاهش درصد ریسک و مطالعه‌ی آن امریست واجب برای علاقمندان به کار و

کوشش و ایجاد حرکت‌های نوین برای پیشرفت‌های چشم‌گیر.

لاکن از آنجا که نمی‌توان تمام داشته‌ها و دانسته‌های گذشته را یکجا به ذهن فراموشکار سپرد، می‌باید به سراغ تاریخ رفت، از آن کمک گرفت، صواب و ناصواب را سبک و سنگین کرد و تصمیم مناسب اتخاذ نمود، این کمبودی است در ورزش کوهنوردی که تاکنون جای آن خالی بوده است، شاید این نوشتار گامی باشد به جلو، در جهت جبران اندکی از کاستی‌ها و راهی برای سامان‌دهی بهتر آینده از دوران گذشته.

تا به حال در کوهنوردی کتاب مرجع، در دست نداشته‌ایم، بسا علاقمند که به خاطر یک خبر یا صرف هزینه و اوقات زیاد، بایستی کتاب‌ها، روزنامه‌ها و مدارک را در صورت یافتن زیر و رو کند، آیا بیابد، آیا نیابد؟

به جای پژوهش‌گران، مدیران علاقمند، هیأت‌ها، سازمان‌ها، گروه‌ها، افراد اهل مطالعه و تحقیق و تمام دوستداران ورزش کوهنوردی، ده‌ها کتاب و سفرنامه و صدها مجله، فصلنامه، بولتن، گاهنامه، روزنامه و دست‌نوشته، در درازمدت مطالعه و اخبار و حوادث کوهنوردی آن‌ها استخراج گردیده تا بشکل مجموعه‌ی حاضر آماده گردد.

با تمام تلاش مداومی که صورت پذیرفته، نظر به اینکه سابقه‌ی مکتوب کمتر بوده، یا امکان دست‌یابی میسر نشده یا گاه منبع رخداد موجود نبوده است و بسی اخبار و رویدادهای مهم از دید پنهان مانده و در این دفتر نیامده، چنانچه دوستان کوشش کنند وقایع از قلم افتاده و دیگر اتفاقات کوهنوردی را که تعدادشان نیز کم نیست گزارش نمایند، با همت والای آنان و ذکر خیر نامشان، این نقیصه جبران خواهد شد و به فضل خدا مجموعه‌ی تنظیم می‌گردد، تا هر اطلاعی در رابطه با ورزش ما به راحتی در دسترس قرار گیرد و راه برای محققین و پژوهندگان امور کوهنوردی باز و نظریه پردازان رهنمودهای لازم را ارایه نمایند.

در این حالت چنانچه حجم کتاب از حد خارج شود، با جای‌گزینی وقایع دست اول، به حذف برخی از اطلاعات کم‌اهمیت اقدام می‌گردد، زیرا در این مجموعه، حوادث کوچک و بزرگ، مهم و غیرمهم هر دو مورد اشاره قرار گرفته است.

برای پیش‌گیری از حجیم شدن و صرفه‌جویی در وقت، حتی‌المقدور کوشش شده، تا جایی که ماهیت موضوع دگرگون نگردد، خلاصه‌نویسی رعایت و برای آن دسته از علاقمندان که مایلند از موضوع آگاهی بیشتر داشته باشند منبع اصلی ذکر گردد.

در این مجلد در مجموع به ۱۸۶۳ فقره واقعه کوهنوردی اشاره شده که تنها مواردی پس اندک بدون منبع درج گردیده که صحت آن‌ها نیز تأیید می‌شود و خوشبختانه هنوز زیادتد کوهنوردان میان‌سال و سال‌خورده که این رده از اخبار را تأیید نمایند.

باتوجه به منابع و مأخذ، تمام نکات منتشره، قابل اطمینان است و هیچ دخل و تصرفی در آن به

عمل نیامده، چنانچه ایرادی مشاهده شود باز می‌گردد به اصل سند، زیرا اخبار همان‌طور که به وقوع پیوسته نقل شده و جای بحث، بررسی و تفسیر برای منتقدان، نظریه‌پردازان و آیندگان، به منظور استفاده از تجربیات نیاکان، بازمانده است.

در کتاب شاهد پیروزی‌های بزرگ، شکست‌های تلخ، حوادث دردآور و فاجعه‌های کوهنوردی نیز هستیم و علاوه بر ماجراهای کوهنوردی به مطالب تاریخی، تحقیقی و باستان‌شناسی در ارتباط با ورزش کوهنوردی اشاره گردیده.

از آنجا که هرچه بیشتر به عمق تاریخ می‌رویم، اتفاقات کمتر بوده، ابتدا به ذکر سال کفایت شده ولی با رسیدن به سال‌های بعد و نزدیک شدن به زمان حاضر، عملاً وقایع، ماهانه و سپس روزانه ثبت گردیده، از همین روی کتاب روز شمار نام گرفته است.

با این وصف چنین کاری ناکرده بود و بی‌سابقه، بدین جهت خالی از عیب نیست و نخواهد بود و اظهار نظر پیشکسوتان، مربیان، اساتید و تمامی کوهنوردان از هر رده ضروریست و ارزش آن را دوچندان خواهد کرد.

به هر جهت کتاب، محتوی اسناد این ورزش و تعیین‌کننده‌ی هویت کوهنوردی و غارنوردی ایران بوده، شناسنامه‌ی واقعی ورزش ماست و نشانگر تنوع در کلیه‌ی امور کوهنوردی، در عین حال احیاگر هویت فدراسیون‌ها، سازمان‌ها، هیأت‌ها، گروه‌ها، قهرمانان کوهنوردی و تجدیدکننده‌ی خاطرات دور، به عبارت دیگر روزشمار تاریخ، خواننده را به گذشته می‌برد، وی را باز می‌گرداند و نوسان‌ها، افول‌ها و صعودهای مختلف را برایش به تصویر می‌کشد.

جز دفتر پیش‌رو کتابی نمی‌توان یافت، که به یکباره این همه اطلاعات درباره‌ی، دماوند، علم‌کوه، دیگر قلل سراسر کشور، غارها، دیواره‌ها، سنگنوردی، کوهنوردی‌های داخلی و فرامرزی، سازمان‌ها، هیأت‌ها، فدراسیون کوهنوردی و... و... و سایر رویدادهای مربوط به این ورزش در گذشته و حال، چنین مجموعه‌ی از آگاهی‌ها و اخبار شناسایی کند و تجربه این که گزارش‌ها، که تعدادشان نیز کم نیست، گاه فاقد نام افراد و مشخصات تکمیل‌کننده می‌باشد.

لازم است فدراسیون کوهنوردی، هیأت‌ها، سازمان‌ها، گروه‌ها و مسئولین بولتن‌ها، مجلات، گاهنامه‌ها و هر نوع نشریه‌ی دیگر، برای آگاهی نسل بعد و آیندگان، گزارش‌ها را بدون هیچ ابهام و با شناسنامه‌ی کامل تنظیم و درج نمایند.

کتاب حاضر آرشیوی است مستند و منظم، با فهرست اسامی شخصیت‌ها، قهرمانان، مربیان و کوهنوردان دوران مختلف، امید که خدمتی انجام گرفته باشد.

داوود محمدی‌فر

سرفصل‌های تاریخ کوهنوردی و غارنوردی ایران

کوهنوردی ورزشی است نشاط‌انگیز، سالم و انسان‌ساز که از ادوار بس قدیم، مورد توجه نیاکان ما بوده و ریشه در تاریخ دارد، اما در این زمینه آن چنان که باید، پژوهشی انجام نگرفته، کنکاشی به عمل نیامده و ورزش کوهنوردی تا به حال به هویت واقعی خود دست نیافته است.

در جریان بالنده و پرفراز و نشیب تحولات اجتماعی کشور عزیزمان ایران، پس از انقلاب مشروطه، از پس صدها سال جمود و ایستایی، در تمام زمینه‌های زندگی و تحت تأثیر تعاریف و انگیزه‌های جدید از اهداف فردی و اجتماعی، نیازها و ارزش‌هایی نوین، وارد زندگی ما ایرانیان شد.

این جوش و خروش و پویایی، در آنجایی که به فرهنگ و تمدن دیرپا، انسان مدار، زیباپسند و پر رمز و راز ما ایرانیان پیوند می‌خورد، خیلی زود به جزیی واقعی و منطقی از آن پیکره‌ی بزرگ تبدیل می‌شود، ورزش کوهنوردی، مصداق و نمادی راستین از چنین پدیده‌یی است، هیچ ورزشی دیگر، در تاریخ معاصر ایران، حایز چنین جایگاهی نبوده است:

به راستی ورزش کوهنوردی، مقبولیت و فراگیری ملی یافته است، در یخ و شگفت آن است که در کشور پهناور و کوهستانی ایران، با جمعیت زیاد و جوانی که دارد، هنوز به استعدادهای اقلیمی و بستری توسعه‌ی ورزش کوهنوردی توجه چندانی نشده و در اساس، ذهنیت اغلب مسئولان یا برنامه‌ریزان توسعه‌ی ورزش، خالی از این مهم بوده است.

سلسله در سلسله کوه‌ها و کوهستان‌ها، که بیشترین بخش کشورمان را پوشانده‌اند، نه تنها تأمین‌کننده‌ی اصلی‌ترین ماده‌ی حیاتی، آب، که خاستگاه، سامان بخش و پاسدار تمدن و فرهنگ و زبان ایرانیان نیز بوده‌اند، نبض اصلی اساطیر و آیین‌ها و روش‌های زندگی ما ایرانیان، از کوهستان‌ها سرآغاز گرفته است، این چه غفلت بزرگی است، که با وجود این میدان بزرگ و آماده‌ی توسعه، کوهستان‌ها و ورزش‌های کوهستانی را نادیده می‌انگاریم و فوج در فوج کودکان و نوجوانان و توده‌های مردم کشورمان، محروم از امکانات ورزشی فراگیر حسرت می‌خورند.

در حالی که کتاب‌های قدیمی، سفرنامه‌های داخلی و خارجی، روزنامه‌های خاطرات و متون تاریخی، بایستی مورد مطالعه قرار گیرد و صدها کتاب، روزنامه و مجله‌ی دوران گذشته بازخوانی و مطالب کوهنوردی آن‌ها جمع‌آوری و تنظیم گردد، تاراه رسیدن به هویت ملی کوهنوردی کوتاه و هموار شود. این چه شیویی است که با حداقل انتشار کتاب‌های کوهنوردی مواجهیم.

اگرچه زیر و رو کردن صدها کتاب، روزنامه، مجله و دیگر شواهد، آن هم در اشکال قدیمی بسیار وقت‌گیر بوده و نیاز به درازمدت دارد، لکن شک نیست که کاری است واجب و حاصل بازدهی آن بسا خوب و مطمئن، زیرا در کتاب‌ها و مقالات با ارزشی هم که در سال‌های اخیر، درباره‌ی کوهنوردی به رشته تحریر درآمده علاوه‌از آن که بسیار کم است، باز آن‌طور که باید حق گذشته و گذشتگان ادا نشده و هنوز مدیون آنانیم.

با خدمات کوهنوردی دانشجویان، دانشگاهیان، اطاق‌های کوه، دانشکده‌ی فنی و اقشار بسیار بزرگی از کوهنوردان کارخانجات، وزارت‌خانه‌ها و ادارات سراسر کشور و خیل عظیم کوهنوردان غیر متشکل، که نامشان کمتر به میان آمده و بطور حتم صاحب حقوقند، هم چنان بیگانه مانده‌ایم.

انتخاب اسامی معروف، از اسطوره‌ها برای سازمان‌های کوهنوردی علاوه بر ارتباط مستقیم با کوهنوردی، مبین علاقه و دلبستگی مؤسسين آن‌ها نسبت به زنده نگه‌داری یاد و خاطره‌ی نیاکان بوده است.

برای هویت‌یابی بیشتر، همراه با انتخاب این ردیف نام‌ها، بایستی کوشش شود، درباره‌ی هر کدام پژوهش کافی به عمل آید، زیرا هر یک از این اسامی اسطوره‌یی، آن چنان از وسعت عمل برخوردارند که می‌توان کتابی قطور پیرامون‌شان، به رشته‌ی تحریر درآورد و ناگفته‌ها را به قلم کشید و به آن هویت بخشید.

به عنوان مثال درباره‌ی دماوند، تاکنون آنقدر کتاب، مقاله، شعر و اطلاعات، توسط ایرانیان و بیگانگان ارایه شده که از شمار بیرون است، اما هنوز دماوند به استحقاق و هویت ملی و اصلی خود نرسیده و این سمبل استقامت و پای‌مردی سرزمین ما، بایستی بیشتر مورد توجه واقع شود، زیرا به اعتقاد نگارنده، به راستی کوه عظیم دماوند، کهن‌ترین کوه صعود شده‌ی تاریخ است و میراث کوهنوردی تمام جهان.

سابقه‌ی یک‌هزار ساله‌ی صعود ابودلف جغرافی‌دان عرب، اشاره‌ی ناصر خسرو در ده قرن پیش به حمل‌گوگرد از رأس آن و گفتار صریح ابن‌اسفندیار در ۷۸۸ سال قبل، دایر بر صعود دو روزه از اسک به قله و داستان صعود پسر امیرکا، در زمان سلطنت شمس‌المعالی قابوس‌بن وشمگیر بمنظور آوردن کبریت و کیمیا از قله‌ی دماوند هرچند به واهی، تمام دلیل محکمی است به وجود و قدمت کوهنوردی ایران و اینکه دماوند از کهن‌ترین کوه‌های صعود شده‌ی جهان است که، تا اینجا هیچ‌گونه اقدام عملی در این مورد به منصه‌ی ظهور نرسیده و درباره‌ی اهمیت موضوع و پی‌آمدهای دگرگون‌کننده‌ی آن در صورت ثبوت و قبول جهان کوهنوردی، نه تنها بحثی به میان نیامده که اصولاً گوشه‌ی چشمی نیز به آن نشده.

اثبات و اطلاق صفت کهن‌ترین کوه صعود شده، یا از کهن‌ترین کوه‌های صعود شده‌ی تاریخ و میراث کوهنوردی دنیا، برای قله‌ی دماوند، در جهان کوهنوردی دارای آنچنان ابعاد گسترده و تحولات غیرقابل

پیش‌بینی شگرفی است که ما را قادر خواهد ساخت، راه صدساله را چندساله طی نموده، در جامعه‌ی بین‌المللی کوهنوردی برای خود موقعیتی مناسب دست‌وپا کنیم و دماوند به عنوان یکی از قطب‌های کوهنوردی جهان تبدیل گردد که شایسته‌ی آن نیز می‌باشد.

به موازات پرداختن به کارهای زیربنایی، چون دماوند کهن‌ترین کوه صعود شده‌ی تاریخ، کوشش برای رهایی از بازار تک محصولی دماوند و علم‌کوه، معرفی دیگر عوامل گسترش کوهنوردی، چون دیواره و کلاhek غول‌آسای ماکو، جدیت مداوم در شناخت جاذبه‌های جدید کوهستان‌های کشور به کوهنوردان بیگانه، تلاش در جهت تهیه و تدوین تاریخ کوهنوردی و هویت‌یابی نیز، به هموار نمودن راه پیشرفت این ورزش کمک مؤثر خواهد نمود.

در این راستا داستان واقعی تاریخ کوهنوردی، دقیقاً آن‌چنان که رخ داده فراهم آمده پیش روی شماست و به نظر می‌رسد برای بررسی، قسمت‌بندی آن مفید واقع شود، از این روی تاریخ کوهنوردی ایران به ادوار زیر تقسیم و برای هر مورد، در ابتدای هر دوره اشاره‌ی شده است کوتاه، زیرا که صفحات آینده محتوی کامل آن خواهد بود.

سرفصل‌های تاریخ کوهنوردی و غارنوردی ایران.

فصل اول - اسطوره در تاریخ کوهنوردی ایران.

فصل دوم - از ابتدا تا، تاریخ نخستین صعود مستند ایرانیان به قله‌ی دماوند در سال ۱۲۳۶ خورشیدی.

فصل سوم - دوره‌ی آغاز ورزش کوهنوردی از سال ۱۲۳۶ خورشیدی، تاریخ نخستین صعود ایرانیان به قله‌ی دماوند تا سال ۱۳۰۰ خورشیدی.

فصل چهارم - دوره‌ی محمود آجل از سال ۱۳۰۰ خورشیدی تا سال ۱۳۲۷ «از آجل تا گیلانپور» و تأسیس فدراسیون کوهنوردی ایران.

فصل پنجم - دوره‌ی محمدکاظم گیلانپور از سال ۱۳۲۷ خورشیدی تا سال ۱۳۵۷ خورشیدی.

فصل ششم - دوره‌ی کنونی از سال ۱۳۵۸ تا سال ۱۳۸۰ خورشیدی.